15 -ാം കേരള നിയമസഭ

13 -ാം സമ്മേളനം

നക്ഷത്ര ചിഹ്നം ഇല്ലാത്ത ചോദ്യം നം. 3759 **12-03-2025 - ൽ മറുപടിയ്ക്ക്**

ഹജ്ജ് തീർത്ഥാടനത്തിനായുള്ള മുന്നൊരുക്കങ്ങൾ

ചോദ്യം		ഉത്തരം	
ശ്രീ. ടി. വി. ഇബ്രാഹിം		ശ്രീ. വി. അബ്ദുറഹിമാൻ (ന്യൂനപക്ഷക്ഷേമം, കായികം, വഖഫ്, ഹജ്ജ് തീർത്ഥാടന വകുപ്പ് മന്ത്രി)	
(എ)	സംസ്ഥാനത്ത് ഈ വർഷത്തെ ഹജ്ജ് തീർഥാടനവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് എന്തെല്ലാം മുന്നൊരുക്കങ്ങളാണ് ചെയ്തിട്ടുള്ളതെന്ന് വ്യക്തമാക്കുമോ;	(എ)	കേരളത്തിലെ ഹജ്ജ് തീർത്ഥാടകർക്കായി മൂന്ന് ഘട്ടങ്ങളിലായി ഹജ്ജ് സാങ്കേതിക പഠനക്ലാസ്സ് ഹജ്ജ് കമ്മിറ്റി സംഘടിപ്പിക്കുന്നുണ്ട്. ഹാജിമാർക്ക് ആവശ്യമായ വിവിധ സേവനങ്ങൾ നൽകുന്നതിനായി ഓരോ മണ്ഡലങ്ങളിലും ഹജ്ജ് ട്രെയിനർമാരെ നിയമിച്ചിട്ടുണ്ട്. സൗദി അധികൃതരുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് സൗദി അറേബ്യയിലെ സൗകര്യങ്ങൾ ഒരുക്കുന്നത് ഹജ്ജ് കമ്മിറ്റി ഓഫ് ഇന്ത്യയാണ്. കേരളത്തിലെ മൂന്ന് എംബാർക്കേഷനുകളിലും വെച്ച് നടത്തുന്ന ഹജ്ജ് ക്യാമ്പിൽ ഹജ്ജ് തീർത്ഥാടകർ വിമാനത്തിൽ കയറുന്നത് വരെയുള്ള എല്ലാ സൗകര്യങ്ങളും ചെയ്തു കൊടുക്കുന്നുണ്ട്. 3 എംബാർക്കേഷൻ പോയിന്റുകളിലേയും മേൽനോട്ട ചുമതലകൾക്കായി ഹജ്ജ് സെൽ സ്പെഷ്യൽ ഓഫീസറെ നിയോഗിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഇതുകൂടാതെ ഓരോ എംബാർക്കേഷൻ പോയിന്റുകളിലും DYSP റാങ്കിൽ കുറയാത്ത ഹജ്ജ് സെൽ ഓഫീസർമാരെയും നിയോഗിക്കും. ഹജ്ജ് പ്രവർത്തനങ്ങൾ ഏകോപിപ്പിക്കുന്നതിന് ആരോഗ്യ വകുപ്പ്, തദ്ദേശസ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ, റവന്യൂ വകുപ്പ്, ജില്ലാ ഭരണകൂടം എന്നിവരുടെ സേവനം ഉറപ്പാക്കിയിട്ടുണ്ട്. കോഴിക്കോട് എംബാർക്കേഷൻ വഴി പുറപ്പെടുന്ന ഹാജിമാർക്ക് സൗകര്യമൊരുക്കുന്നതിന് സംസ്ഥാന ഹജ്ജ് കമ്മിറ്റി ഓഫീസിന് അനുബന്ധമായുള്ള ഹജ്ജ് ഹൗസും പുതുതായി പണികഴിപ്പിച്ച വനിതാ ബ്ലോക്കും സജ്ജമാണ്.

(ബി)	കരിപ്പൂരിലെ സംസ്ഥാന ഹജ്ജ് കമ്മിറ്റി ആസ്ഥാനത്ത് നിലവിൽ ഹാജിമാർക്കായി എന്തെല്ലാം സൗകര്യങ്ങളാണ് ഏർപ്പെടുത്തിയിട്ടുള്ളതെന്ന് വ്യക്തമാക്കുമോ;	(ബി)	കരിപ്പൂരിലെ സംസ്ഥാന ഹജ്ജ് കമ്മിറ്റി ആസ്ഥാനത്ത് ഹജ്ജ് ഹൗസിൽ 2025 ഹജ്ജ് ക്യാമ്പ് നടത്തിപ്പിന് ആവശ്യമായ വിവിധ ഒരുക്കങ്ങൾ നടന്നു വരികയാണ്. ഹാജിമാർക്ക് ക്യാമ്പിൽ താമസ സൗകര്യം, ഭക്ഷണം, ട്രാൻസ്പോർട്ടേഷൻ, മറ്റു സൗകര്യങ്ങളും നൽകുന്നതിന് നടപടികൾ സ്വീകരിച്ചു വരുന്നു. പാസ്സ്പോർട്ട് സ്വീകരിക്കലും മറ്റു ഡോക്യുമെന്റേഷൻ നടപടികളും നടന്നു വരുന്നു. ഹജ്ജ് ഹൗസിലെ സൗകര്യങ്ങൾക്കുപുറമേ വനിതാ ഹജ്ജ് തീർത്ഥാകർക്ക് പ്രത്യേകമായി താമസം, പ്രാർത്ഥന, ഭക്ഷണം തുടങ്ങി വിവിധ ആവശ്യങ്ങൾക്കുള്ള വിപുലമായ സൗകര്യം പുതുതായി പണികഴിപ്പിച്ച് 2022 മുതൽ ഉപയോഗിച്ചുവരുന്ന വനിതാ ബ്ലോക്കിൽ ഒരുക്കിയിട്ടുണ്ട്.
(സി)	ഹജ്ജ് കമ്മിറ്റി ആസ്ഥാനത്ത് വനിതാ ബ്ലോക്കിനായി എത്ര ചതുരശ്ര അടിയുള്ള ബിൽഡിംഗാണ് നിർമ്മിച്ചിട്ടുള്ളതെന്നും ഇതിനുവേണ്ടി ഇതിനകം എത്ര രൂപ ചെലവഴിച്ചുവെന്നും വ്യക്തമാക്കുമോ;	(സി)	31,094 ചതുരശ്ര അടി ഇത് വരെ ചെലവഴിച്ച തുക 8.20 കോടി രൂപ
(ഡി)	പ്രസ്തുത കെട്ടിട നിർമ്മാണത്തിനായി ടെൻഡർ വിളിച്ചിരുന്നോയെന്നും ഇതിന്റെ പ്രവൃത്തി ആരാണ് നടത്തിയതെന്നുമുള്ള വിശദാംശം ലഭ്യമാക്കുമോ;	(ഡി)	ടെൻഡർ വിളിച്ചിട്ടില്ല. നിർമ്മാണ പ്രവൃത്തി ULCCS -ആണ് നടത്തിയത്.
(ഇ)	ഈ ബിൽഡിംഗ് നിർമ്മാണത്തിന് വേണ്ടി സംസ്ഥാന സർക്കാരിൽ നിന്നോ കേന്ദ്ര-സംസ്ഥാന ഹജ്ജ് കമ്മിറ്റിയിൽ നിന്നോ വിഹിതം ലഭിച്ചിട്ടുണ്ടോ; എങ്കിൽ ഓരോരുത്തരും നൽകിയ വിഹിതത്തിന്റെ വിശദാംശം ലഭ്യമാക്കുമോ;	(ഇ)	വനിതാ ബ്ലോക്ക് നിർമ്മാണത്തിനുള്ള മൊത്തം തുകയായ 8.20 കോടി രൂപ സംസ്ഥാന സർക്കാരാണ് വഹിച്ചത്. കേന്ദ്ര സംസ്ഥാന ഹജ്ജ് കമ്മിറ്റികളിൽ നിന്ന് ടി നിർമ്മാണാവശ്യത്തിനായി പണം ലഭിച്ചിട്ടില്ല.
(എഫ്)	കരിപ്പൂർ വിമാനത്താവളം വഴി യാത്ര ചെയ്യുന്ന ഹാജിമാർക്ക് കേരളത്തിലെ മറ്റ് എംബാർക്കേഷൻ സെന്ററിൽ നിന്ന് യാത്ര ചെയ്യുന്ന ഹാജിമാരെക്കാളും എത്ര രൂപ അധികം നൽകേണ്ടതായി വരുന്നു; ഇത് കുറയ്ക്കുന്നതിനു വേണ്ടി സംസ്ഥാന സർക്കാർ കേന്ദ്രസർക്കാരുമായി കത്തിടപാടുകൾ നടത്തിയിട്ടുണ്ടോ; എങ്കിൽ അതിന്റെ പകർപ്പുകൾ ലഭ്യമാക്കുമോ?	(എഫ്)	കേരളത്തിലെ മൂന്ന് എംബാർക്കേഷൻ പോയിന്റുകളിൽ 2025 ലെ ഹജ്ജ് യാത്ര വിമാനക്കൂലി സംബന്ധിച്ച് ഔദ്യോഗികമായി അറിയിപ്പൊന്നും ലഭിച്ചിട്ടില്ല. 2025-ലെ സീസണിൽ കാലിക്കറ്റ് എബാർക്കേഷൻ പോയിന്റിൽ നിന്നും മറ്റു എംബാർക്കേഷൻ പോയിന്റുകളെ അപേക്ഷിച്ച് 40,000/-ത്തോളം രൂപ അധികമായി എയർ ഇന്ത്യ ക്വട്ടേഷൻ നൽകിയിട്ടുണ്ടെന്ന് അനൗദ്യോഗികമായി അറിഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. കാലിക്കറ്റ് എംബാർകേഷൻ പോയിന്റിൽ നിന്നും ഉയർന്ന വിമാനക്കൂലി ഈടാക്കാനുള്ള എയർ ഇന്ത്യ എക്സ്പ്രസ്സിന്റെ നീക്കം ന്യായരഹിതമായതിനാൽ ആയത് കുറയ്ക്കണമെന്ന് ആവശ്യപ്പെട്ടുകൊണ്ട് കേന്ദ്ര വ്യോമയാന മന്ത്രിയ്ക്കും , കേന്ദ്ര ന്യൂനപക്ഷകാര്യ മന്ത്രിയ്ക്കും 31 /12 /2024-ൽ കത്ത് നൽകിയിട്ടുണ്ട്. കൂടാതെ, എയർ ഫെയർ

			കുറക്കണമെന്നാവശ്യപ്പെട്ട് എയർ ഇന്ത്യ ലിമിറ്റഡ് -ന്റെ ചെയർമാന് വകുപ്പ് സെക്രട്ടറി 10/01/2025-നും, കത്ത് നൽകിയിട്ടുണ്ട്. പകർപ്പുകൾ അനുബന്ധമായി ചേർക്കുന്നു. കേന്ദ്ര ന്യൂനപക്ഷ കാര്യ മന്ത്രിയുടെ 06/03/2025 -തീയിതിയിലെ കേരള സന്ദർശന വേളയിൽ വിമാനക്കൂലി കുറയ്ക്കുന്ന കാര്യത്തിൽ നടപടി ത്വരിതപ്പെടുത്തണമെന്ന് നേരിട്ട് കണ്ടും ആവശ്യപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്.

സെക്ഷൻ ഓഫീസർ

V. ABDURAHIMAN
MINISTER FOR MINORITY WELFARE, SPORTS
WAQF & HAJ PILGRIMAGE-RAILWAYS
POSTS & TELEGRAPHS
GOVERNMENT OF KERALA

THIRUVANANTHAPURAM-695 001

Date 31/12/2024

Respected Shri. **Rammohan Naidu Kinjarapu** Ji,

I hope this letter finds you well.

This is to bring to your kind attention regarding the airfares being finalized for Haj Pilgrimage in Kerala. Kerala have been allotted 3 embarkation points for Haj 2025, viz. **Calicut International Airport, Kannur International Airport** and **Cochin International Airport**. It is learnt that, the bidding for the above three embarkation point Air fares have been completed and is on the process of finalization. For your kind attention and understanding, the bid rates arrived for the 3 embarkation points are as detailed.

i) Calicut International Airport - 1,25,000 (Air India Express)
ii) Kannur International Airport - 87,000 (Air India Express)
iii) Cochin International Airport - 86,000(Saudi Airlines)

The exorbitant rates arrived at the tender for Calicut Embarkation point has become a grave concern to the State. The bids of AIR INDIA EXPRESS for Calicut embarkation point is too high when compared with Kannur. And in Cochin Saudi Airlines has quoted a nominal rate.

A total of 15,203 persons have been selected for Haj travel from Kerala for 2025. The embarkation wise pilgrim count is as detailed;

i) Calicut International Airport - 5755 nos.
ii) Kannur International Airport - 4026 nos.
iii) Cochin International Airport - 5422 nos.

Office : South Sandwich Block, 3rd Floor, Room No. 532
Government Secretariat, Thiruvananthapuram-695 001
Phone-Office : 0471-2333526, 2327495 Mobile : 9400005600
E-mail : abdu.rahiman@kerala.gov.in min.sports@kerala.gov.in

V. ABDURAHIMAN
MINISTER FOR MINORITY WELFARE, SPORTS
WAQF & HAJ PILGRIMAGE-RAILWAYS
POSTS & TELEGRAPHS
GOVERNMENT OF KERALA

THIRUVANANTHAPURAM-695 001

Date......................

Hence, it is clear that, 1/3 of the total Haj pilgrims who have chosen Calicut Airport as their embarkation point would have to bear an amount almost double that of other embarkation points. Also it may be noted that, AIR INDIA EXPRESS bids for Kannur Embarkation point seems nominal when compared with Calicut.

In Kerala, the Haj applicants who have opted the State Haj services for travel, are the common people and most of them are not in a good financial condition. Therefore the fares now arrived are not an affordable choice for those who have opted Calicut. This situation would create much hardships to the pilgrims from Kerala. However the State Government and the State Haj committee are positively anticipating a reduction on the airfares of AIR INDIA EXPRESS for Calicut Embarkation point.

Since the matter is of grave concern, I would request you to have your personal intervention in the matter and to find a feasible solution so that the Haj pilgrimage would be an affordable one in 2025.

With Warm Regards and Greetings,

Yours Faithfully,

V. Abdurahiman

To,

Shri. **Rammohan Naidu Kinjarapu**
Hon'ble Union Minister of Civil Aviation, Govt. of India.
Rajiv Gandhi Bhawan Block B, Jorbagh Safdarjung Airport Area,
New Delhi - 110003

Office : South Sandwich Block, 3rd Floor, Room No. 532
Government Secretariat, Thiruvananthapuram-695 001
Phone-Office : 0471-2333526, 2327495 Mobile : 9400005600
E-mail : abdu.rahiman@kerala.gov.in min.sports@kerala.gov.in

V. ABDURAHIMAN
MINISTER FOR MINORITY WELFARE, SPORTS
WAQF & HAJ PILGRIMAGE-RAILWAYS
POSTS & TELEGRAPHS
GOVERNMENT OF KERALA

THIRUVANANTHAPURAM -695 001

Date 31/12/2024

Respected Sri.Kiren Rijiju Ji,

I hope this letter finds you well.

This is with regard to the airfares arrived at the tender for this Haj season. As you know, the Haj 2025 preparations have started and are ongoing. It is learnt that, the bids of the air fares for the three embarkation points in Kerala are being finalized. And as known from the sources, the tender rates arrived for the 3 embarkation points are as detailed.

i) Calicut International Airport - 1,25,000 (Air India Express)
ii) Kannur International Airport - 87,000 (Air India Express)
iii) Cochin International Airport - 86,000(Saudi Airlines)

The exorbitant rates arrived at the Calicut Embarkation point has become a grave concern to the State. A total of 15,203 persons have been selected for Haj 2025 from Kerala. The embarkation wise pilgrim count is as detailed;

i) Calicut International Airport - 5755 nos.
ii) Kannur International Airport - 4026 nos.
iii) Cochin International Airport - 5422 nos.

Hence, it is clear that, 1/3 of the total Haj pilgrims who have chosen Calicut as their embarkation point, would have to bear an amount almost double that of other embarkation points. Also it may be noted that, AIR INDIA EXPRESS bids for Kannur Embarkation seems nominal when compared with Calicut.

Office : South Sandwich Block, 3rd Floor, Room No. 532
Government Secretariat, Thiruvananthapuram-695 001
Phone-Office : 0471-2333526, 2327495 Mobile : 9400005600
E-mail : abdu.rahiman@kerala.gov.in min.sports@kerala.gov.in

V. ABDURAHIMAN
MINISTER FOR MINORITY WELFARE, SPORTS
WAQF & HAJ PILGRIMAGE-RAILWAYS
POSTS & TELEGRAPHS
GOVERNMENT OF KERALA

THIRUVANANTHAPURAM-695 001

Date.........................

In Kerala, the Haj applicants who have opted the State Haj services for travel, are the common people and most of them are not in a good financial condition. Therefore the fares now arrived are not an affordable choice for those who have opted Calicut Embarkation point. Also they can't opt out the Calicut Embarkation point considering the convenience and the facilities available at Haj house and the newly built Women's dormitory of the State Haj Committee, which is situated near to the Calicut International Airport.

This situation would create much hardship to the pilgrims from Kerala. However the State Government and the State Haj committee are positively anticipating a reduction on the Air fares for Calicut Embarkation point. Since the matter is of grave concern, I would request you to have your personal intervention in the matter and to find a feasible solution so that the Haj pilgrimage would be an affordable one in 2025.

With Warm Regards and Greetings,

Yours Faithfully,

V. Abdurahiman

To,

Sri. Kiren Rijiju
Hon'ble Union Minister of Minority Affairs.
11th Floor, Pandit Deendayal Antyodaya Bhawan,
CGO Complex, Lodhi Road, New Delhi-110003

Office : South Sandwich Block, 3rd Floor, Room No. 532
Government Secretariat, Thiruvananthapuram-695 001
Phone-Office : 0471-2333526, 2327495 Mobile : 9400005600
E-mail : abdu.rahiman@kerala.gov.in min.sports@kerala.gov.in

APM MOHAMMED HANISH IAS
PRINCIPAL SECRETARY TO GOVERNMENT
INDUSTRIES, REV. (WAQF) SPORTS, YOUTH AFFAIRS & MINORITY WELFARE DEPARTMENTS
GOVERNMENT SECRETARIAT, THIRUVANANTHAPURAM

INVEST KERALA
GLOBAL SUMMIT
FEB 21-22, 2025 | KOCHI

10/01/2025.

No.MW2/1/2025-GAD

To

Shri.N.Chandrasekharan

Chairman, Air India Ltd,
Block-4, Vatika One on One,
Sector-16, NH-48, Industrial Estate,
Gurugram HR-122007.

Sir,

Sub: Minority Welfare Department- Government of Kerala- Request to Rationalize Hajj Fares at Calicut International Airport at par with the fares at Kannur Airport Charged approximately ₹40,000 more those departing from Kannur-Reg

Ref: Letter No.H2-594/2024/KSHC dated 31/12/2024 from the District Collector & Executive Officer, Kerala State Haj Committee.

Kind attention is invited to the captioned subject. State Government is taking various steps for the smooth conduct of the upcoming Haj Pilgrimage, 2025. Meantime, several complaints and grievances have been received from the pilgrims on the inordinate fares quoted by AIR INDIA EXPRESS at Calicut International Airport for Haj,2025. The pilgrims are put to distress, as the flight charge quoted at Calicut Airport is approximately ₹40,000 more than those departing from Kannur International Airport.This disparity is causing undue hardship and financial burden on the pilgrims traveling from Calicut.

Majority of the applicants have opted Calicut as the embarkation point, considering convenience and facilities available at Haj House of the State Haj Committee, which is situated near to the Calicut International Airport. The tender rates arrived for the 3 embarkation points & embarkation wise pilgrim Count are as detailed below.

1) Calicut International Airport-1,25,000(Air India Express)-5755 nos.

2) Kannur International Airport-87,000(Air India Express) -4026 nos.

3) Cochin International Airport-86,000(Saudi Airlines) -5422 nos.

While comparing with the tender bid rates arrived for Cochin Airports which is 86,000/-passenger each, quoted by Saudi Airlines, the figures arrived for Calicut is approximately more than ₹40,000.This is exorbitant and unbearable for pilgrims and also causes many hardships for those who opted Calicut International Airport as their Embarkation point.

In the circumstance, I would like to draw your personal attention to the issue, as the same is critical for the State and would solicit your kind intervention in the matter to consider for a reduction in the Air fares for AIR INDIA EXPRESS at Calicut International Airport for Haj,2025.

Yours Faithfully,

A P M MOHAMMED HANISH